

Verkennd natuuronderzoek locatie Flessestraat Heteren

Onderzoek naar het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten en gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming

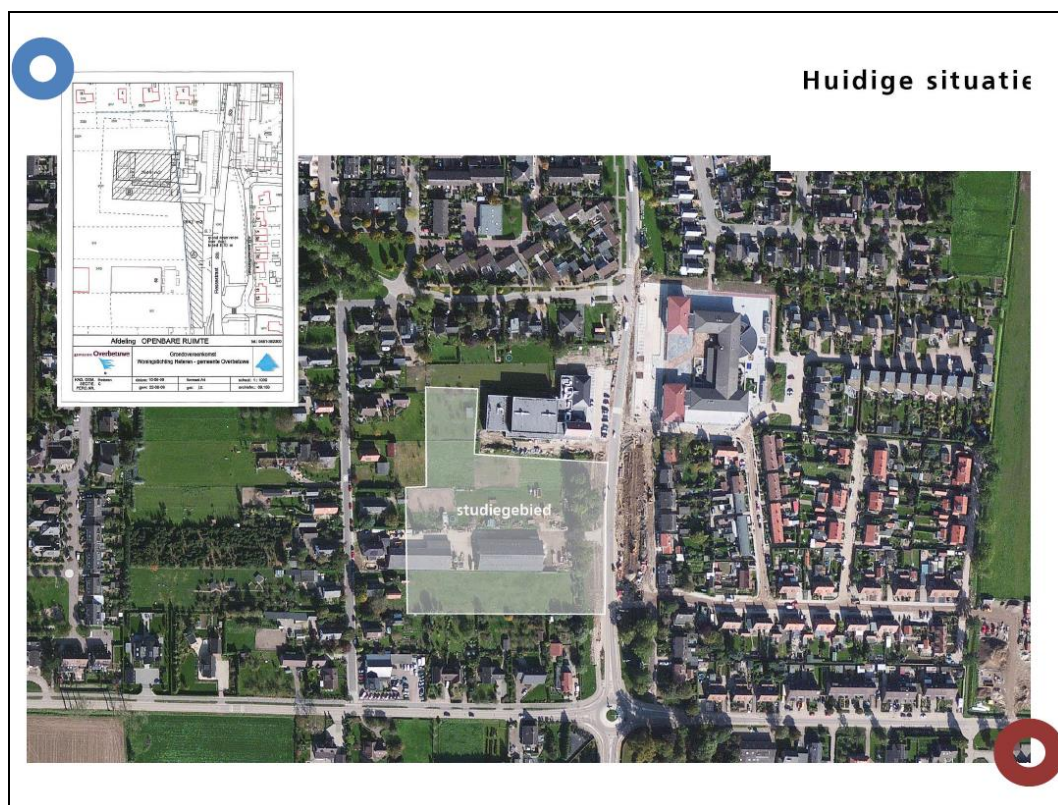
Datum: 08-06-2020
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2020/08.06
Versie: D1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor een locatie aan de Flessestraat in Heteren bestaan herontwikkelingsplannen, waarbij enkele bedrijfsgebouwen worden gesloopt ten behoeve van nieuwbouw van woningen. In opdracht van Aveco de Bondt is hiervoor een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de mogelijke effecten van de voorgenomen herontwikkeling op beschermde soorten en gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming en het Gelders Natuurnetwerk in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1.1-1: Globale ligging studiegebied.

Figuur 1.1-2: Indruk plangebied.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten of gebieden of sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Omgevingsverordening Gelderland ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten, dan is voor de ingreep mogelijk een ontheffing vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Indien sprake is van effecten op beschermde gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Indien sprake is van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN dan is mogelijk een “Nee, tenzij-toets” aan de orde.

2 Wettelijk kader

2.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden) in Nederland. Projecten of andere handelingen en plannen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel – zonder vergunning – niet toegestaan. Ook het vaststellen van plannen zoals een bestemmingsplan of een inpassingsplan is niet toegestaan, indien het betreffende plan significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Naast directe effecten (bijv. ruimtebeslag), dient ook gekeken te worden naar indirecte effecten als gevolg van externe werking (bijv. door geluid, licht en stikstofdepositie).

Bij de toetsing zijn er de volgende procedurevarianten relevant:

- Geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig)
- Voortoets: significante effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de Passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Indien significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

2.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;

- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit ontheffingsplicht artikel 3.10 uit de Wet natuurbescherming. Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld dient bij overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wn een ontheffing te worden aangevraagd. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur

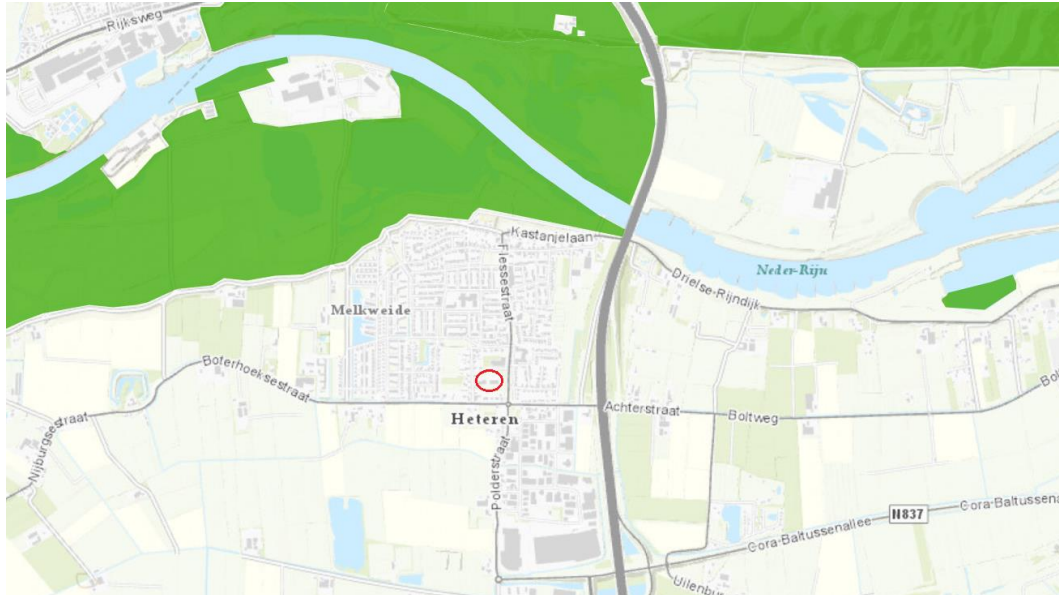
In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)/Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. NNN/EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen het NNN/EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Concrete beleidsregels ten aanzien van de NNN/EHS in Gelderland zijn opgenomen in de vigerende provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Gelderland.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken op ca. 850 m afstand van het plangebied. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand (> 5 km) van het plangebied.

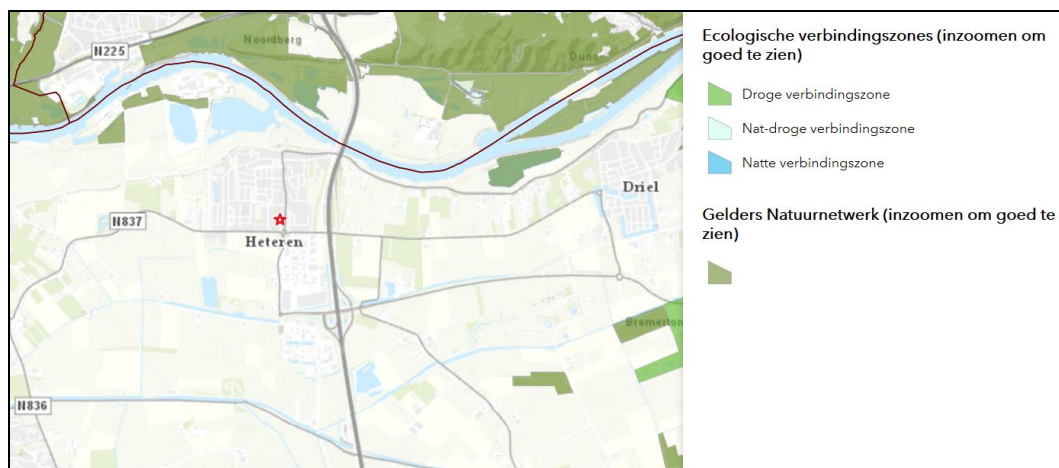

Figuur 3.1: Ligging Natura 2000-gebieden (groene kleur) ten opzichte van het plangebied (rood omcirkeld). Bron: Interactieve viewer provincie Gelderland.

Het plangebied ligt in het stedelijk gebied van Heteren en is niet direct zichtbaar vanuit omliggende Natura 2000-gebieden. Van optische verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake. Gelet op de ligging van het plangebied in het stedelijk gebied van Heteren en de beperkte impact van de ingreep (reguliere sloop- en bouwwerkzaamheden), kan verstoring van soorten in op relatief grote afstand gelegen Natura 2000-gebieden door licht en geluid op voorhand worden uitgesloten. Stikstofeffecten tijdens de bouw en gebruiksfase kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Aan de hand van stikstofberekeningen zal vastgesteld moeten worden of sprake is van een toename aan stikstofdepositie op omliggende gevoelige Natura 2000-gebieden. Voor andere aspecten dan stikstofdepositie is geen sprake van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden, het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is voor die aspecten niet aan de orde.

3.2 Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het dichtbijgelegen GNN gebied betreft de uiterwaarden van de Nederrijn op ca. 1,5 km afstand van het plangebied. Aangezien het plangebied buiten de begrenzing van het GNN ligt en de Omgevingsverordening van Gelderland geen bepalingen ten aanzien van externe werking kent, is nadere toetsing aan de bepalingen uit de Omgevingsverordening van Gelderland ten aanzien van het GNN niet noodzakelijk. Gelet op de kleinschaligheid van de voorgenomen ingreep (reguliere sloop- en bouwwerkzaamheden in het stedelijk gebied van Heteren) wordt een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het op grote afstand gelegen GNN overigens ook niet verwacht.

Figuur 3.2: Ligging Gelders Natuurnetwerk ten opzichte van het plangebied (rode ster). Bron: Interactieve viewer provincie Gelderland.

4 Soortenbescherming

4.1 Werkwijze

Op 15 mei 2020 heeft een verkennend veldbezoek in het plangebied plaatsgevonden. Op basis van een expertoordeel is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken in het plangebied beoordeeld welke beschermde soorten er in het plangebied kunnen voorkomen. Het veldonderzoek heeft een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie.

4.2 Flora

Er zijn geen verspreidingsgegevens van beschermde plantensoorten bekend uit het plangebied. Het plangebied bestaat uit een afwisseling van bebouwing, verharding en in agrarisch gebruik zijnde percelen en bevat geen voor beschermde plantensoorten geschikt biotoop, uitgezonderd voor muurplanten. Op de gevels van de gebouwen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde soorten muurplanten aangetroffen. Aanwezigheid van beschermde plantensoorten in het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Nader onderzoek naar planten of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.3 Vogels

De bebouwing in het plangebied bestaat uit een grote halfopen werktuigloods en een schuur waarin een kantoorruimte en opslagruimte aanwezig is. De bebouwing in het plangebied is niet geschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw, waarvan het nest jaarrond beschermd is. De gebouwen bevatten geen hellend pannepak of anderszins voor deze soorten geschikte dakconstructies. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen huis-
mussen en gierzwaluwen waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen nesten van boerenzwaluw aangetroffen in de onderzochte gebouwen.

De werktuigenloods is wel potentieel geschikt als broedplaats voor uilen zoals kerkuil en steenuil. Volgens de eigenaar vliegen er af en toe uilen in de loods, waarschijnlijk kerkuil. Tijdens het veldbezoek is de loods goed onderzocht op aanwezigheid van sporen van uilen. Er zijn geen recente bewoningssporen in de vorm van uitwerpselen of braakballen aangetroffen. De loods wordt momenteel niet gebruikt als nestplaats door kerkuil of steenuil. Mogelijk maakt de loods onderdeel uit van het foerageergebied elders broedende kerkuilen. De kantoorruimte in de achterste schuur is niet geschikt als nestplaats voor uilen. De aangrenzende opslagruimte wel. Hier zijn tijdens het veldbezoek geen recente bewoningssporen van kerkuil of steenuil in de vorm van braakballen die kunnen duiden op aanwezigheid van een nestlocatie. Wel zijn enkele uitwerpselen gevonden die kunnen duiden op incidenteel gebruik van de schuur door steenuilen. De bewoner hoort ook regelmatig steenuilen roepen, onder andere vanaf het dak van zijn naastgelegen woning. Vermoedelijk broeden deze steenuilen in de omgeving van het plangebied, waar ook geschikt leefgebied voor steenuilen aanwezig is.

In het plangebied zijn geen bomen met nesten van roofvogels, roek of andere boombe-
wonende vogels met een jaarrond beschermd nestplaats aangetroffen. Er staan wat fruitbomen in het plangebied, maar deze bevatten geen voor steenuilen geschikt nest-
plaatsen in de vorm van holtes of kasten.

De agrarische gronden binnen het plangebied vormen geschikt foerageergebied voor naar verwachting in de nabije omgeving van het plangebied broedende kerk- en steenui-
len. Afstemming met de plaatselijke uilen-/vogelwerkgroep is noodzakelijk om vast te stellen waar zich deze nestplaatsen bevinden en of er voldoende geschikt leefgebied aanwezig blijft binnen deze territoria.

Verder kunnen verschillende broedvogels in het plangebied voorkomen waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Tijdens het veldbezoek zijn zingende zwarte roodstaarten en witte kwikstaarten gehoord, deze broeden waarschijnlijk in de bebouwing in het plangebied. Ook in begroeiing in het plangebied kunnen verschillende broedvogelsoorten voorkomen. Er dient dus rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Broedvogels mogen tijdens het broedseizoen niet wezenlijk verstoord worden en in gebruik zijnde nesten mogen niet worden aangetast.

4.4 Zoogdieren

4.4.1 *Vleermuizen*

De bebouwing in het plangebied potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De gebouwen bevatten houten gevelbetimmering waarachter vleermuizen kunnen verblijven. De eigenaar gaf tijdens het veldbezoek aan regelmatig vleermuizen in de werktuigenloods te zien vliegen. Dit zouden ook foeragerende exemplaren kunnen zijn. Aan de hand van aanvullend vleermuisonderzoek dient vastgesteld te worden in hoeverre daadwerkelijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. De bomen in het plangebied bevatten geen voor vleermuizen geschikte holtes. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kan op voorhand worden uitgesloten.

De agrarische percelen binnen het plangebied vormen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Tijdens het aanvullend vleermuisonderzoek moet vastgesteld worden of het plangebied essentieel foerageergebied voor vleermuizen vormt. Van een essentiële vlieg-route lijkt geen sprake vanwege het ontbreken van doorgaande lijnvormige beplanting.

Nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk. Indien uit het onderzoek blijkt dat verblijfplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig is, dan is mogelijk een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is aan de orde.

4.4.2 *Overige zoogdiersoorten*

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor de meeste overige zwaardere beschermde soorten zoogdieren zoals das, boommarter en eekhoorn vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied. Voor de steenmarter is een dergelijke agrarische en bebouwde omgeving weliswaar geschikt leefgebied, maar tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van steenmarter zoals latrines of prooiresten aangetroffen in de bebouwing. De bebouwing heeft ook geen zolderruimtes waarin steenmarters zouden kunnen verblijven. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarter worden op voorhand uitgesloten.

Het plangebied is wel geschikt als leefgebied voor de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel. De agrarische percelen bevatten geschikte foerageermogelijkheden en er zijn geschikte verblijfplaatsen in de vorm van steenhopen, opgeslagen hout en ander op het terrein opgeslagen materiaal. Als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling gaat geschikt leefgebied verloren door woningbouw. Maar in de directe omgeving blijft voldoende geschikt leefgebied voor deze kleine marterachtigen aanwezig in de vorm van grote groene tuinen en soortgelijk agrarisch gebied aan de overzijde van de Julianaweg en de Boterhoeksestraat. Van een zodanige aantasting van essentieel leefgebied dat daardoor de staat van instandhouding van mogelijk aanwezige kleine marterachtigen in het geding komt is geen sprake.

Nader onderzoek naar overige zoogdieren of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.5 Vissen, amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek is geen geschikt biotoop voor beschermde soorten vissen, amfibieën en reptielen aangetroffen. Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater en van geschikt landhabitat kan aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën, reptielen en vissen op voorhand worden uitgesloten.

Nader onderzoek naar amfibieën, reptielen en vissen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.6 Ongewervelden

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het plangebied aangetroffen. Het plangebied ligt in het stedelijk gebied van Heteren en bevat ook geen geschikt biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten.

Nader onderzoek naar ongewervelden of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5 Conclusie

5.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

De voorgenomen ingreep leidt – behalve mogelijk als gevolg van stikstofdepositie – niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000. Voor het aspect stikstofdepositie zijn nadere stikstofberekeningen nodig om te bepalen of sprake kan zijn van significante gevolgen. Indien dit het geval is, dan is mogelijk een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming aan de orde.

5.2 Wet natuurbescherming; soortenbescherming

De bebouwing in het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen en de agrarische percelen als essentieel foerageergebied. Aan de hand van aanvullend vleermuisonderzoek dient vastgesteld te worden of dergelijke functies daadwerkelijk aanwezig zijn. Als dat het geval is, dan is mogelijk een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. De agrarische percelen in het plangebied maken mogelijk deel uit van het leefgebied van in de omgeving broedende steen- en/of kerkuilen. Afstemming met de plaatselijke uilen-/vogelwerkgroep is noodzakelijk om vast te stellen waar zich deze nestplaatsen bevinden en of er voldoende geschikt leefgebied aanwezig blijft binnen deze territoria. Als dat niet het geval is, dan is mogelijk een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Voor andere niet-vrijgestelde beschermde soorten geldt dat ze niet aanwezig zijn vanwege ontbreken van geschikt biotoop of geen sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Wel dient rekening gehouden te worden met mogelijke aanwezigheid van broedvogels zonder jaarrond beschermde nestplaats in de bebouwing en begroeiing in het plangebied om te voorkomen dat broedende vogels tijdens de werkzaamheden worden verstoord.

5.3 Gelders Natuurnetwerk

De voorgenomen ingreep leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de vigerende Omgevingsverordening van Gelderland ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk. Verdere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.